

Miejsce Pamięci KL Plaszow: raport z konsultacji gotowy

2020-04-08

Spotkania, dyżury eksperckie, spacer badawczy, formularz konsultacyjny... Przez ponad siedem miesięcy odbywały się konsultacje społeczne, które miały dać odpowiedź na pytanie o potrzeby i oczekiwania mieszkańców wobec koncepcji zagospodarowania terenu oraz otoczenia powstającego Muzeum - Miejsca Pamięci KL Plaszow. Jakie uwagi i opinie zgłaszali najczęściej zainteresowani tematem krakowianie oraz które z nich uwzględni miasto? Odpowiedź m.in. na te pytania można znaleźć w przygotowanym raporcie końcowym z konsultacji społecznych.

Przedmiotem konsultacji były kształt i sposób funkcjonowania przyszłego muzeum, układ komunikacyjny wokół niego, zieleń w obrębie przyszłego upamiętnienia, sposób organizacji ruchu odwiedzających oraz ramy prawne, które już chronią obszar poobozowy. Projekt upamiętnienia, o którym rozmawiano podczas konsultacji to zmodyfikowana w grudniu 2018 r. wersja projektu budowlanego z 2008 r.

Przebieg i zainteresowanie

W konsultacjach mogli wziąć udział wszyscy zainteresowani mieszkańcy. Informacje o nich można było znaleźć m.in. na stronie internetowej dialoguj.pl, w serwisie Magiczny Kraków, na portalach społecznościowych Miejskiego Centrum Dialogu czy na stronie internetowej Muzeum Krakowa, które odpowiadało za nie od strony merytorycznej.

W okresie trwania konsultacji portal Miejskiego Centrum Dialogu został odwiedzony 21 825 razy. W tym czasie odbyło się pięć otwartych, moderowanych spotkań konsultacyjnych w Muzeum Podgórze - w każdym z nich brało udział między 50 a 90 mieszkańców. Oprócz tego odbyło się pięć interdyscyplinarnych dyżurów eksperckich w Miejskim Centrum Dialogu. 20 mieszkańców skorzystało też z zaproszenia na spacer badawczy po terenie dawnego obozu. W okresie od 17 czerwca 2019 r. do 31 stycznia 2020 r. do Wydziału Polityki Społecznej i Zdrowia wpłynęło 230 formularzy konsultacyjnych, spośród których 11 nie spełniło wymogów formalnych (np. wpłynęło po terminie lub bez wskazania adresu zamieszkania osoby go składającej).

Ogrodzenie, budynek memoriału i komercjalizacja

Na podstawie zgłoszonych podczas trwania konsultacji pytań i wniosków oraz wypełnionych ankiet wyróżniono siedem głównych obszarów problemowych dotyczących nowej inwestycji.

Pierwszy z nich to **ogrodzenie czy też oznaczenie optyczne miejsca pamięci**. Mieszkańcy zgłaszali sprzeciw wobec idei pełnego ogrodzenia terenu, niezależnie od proponowanych form. Uczestnicy konsultacji zaproponowali wyogrodzenie terenu za pomocą zieleni wysokiej lub wyróżnienia szczególnego charakteru miejsca za pomocą tablic informacyjnych. Ze zgłoszonych propozycji zostaną wzięte pod uwagę wnioski sugerujące zmianę sposobu oznaczenia granic przyszłego upamiętnienia, m. in. elementy naturalne: kamień, drewno, duże odstępy między znacznikami, ale pomysły te będą rozważane na etapie projektu wykonawczego - projekt budowlany nie zawiera bowiem konkretnych rozwiązań oznaczenia terenu po byłym obozie. Nie będą też uwzględnione wnioski dotyczące wyogrodzenia miejsc, gdzie znajdują się masowe groby

Pojawiły się liczne głosy o **wstrzymanie, rezygnację lub zmianę zakresu prac inwestycyjnych** na terenie KL Plaszow albo o stworzenie w tym miejscu parku pamięci. Miasto stoi jednak na stanowisku, że teren poobozowy nie może być traktowany jako miejsce rekreacji. Wstępny projekt został zmieniony właśnie po to, by nie ingerować znacznie w teren obozu (dlatego zrezygnowano m.in. z kładki biegnącej wzdłuż ul. Abrahama czy oświetlenia). Obecna propozycja nie przewiduje żadnych prac budowlanych na terenie poobozowym, prócz uczytelnienia dróg i ścieżek po śladach historycznych oraz wprowadzenia małej architektury w postaci przystanków i punktów historycznych. Miasto uwzględni za to wnioski o zachowanie zieleni na terenie poobozowym w stanie niezmienionym.

Pewnym jest, że nie będzie natomiast zmian w **kwestii budowy i lokalizacji budynku memoriału**. Ten powstanie przy ul. Kamieńskiego/Swoszowickiej (poza terenem obozu) i będzie służył organizacji ruchu odwiedzających miejsce pamięci. Wybór lokalizacji budynku jest rozwiązaniem uwzględniającym zarówno zakaz stawiania nowych obiektów na terenie poobozowym, wynikającym m.in. z zapisów miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego „Krzemionki” i wpisu do rejestru zabytków. Przeniesienie obiektu na teren poobozowy jest sprzeczne z zapisami MPZP Krzemionki oraz przesłankami zachowania autentyczności miejsca. W zamian za usunięcie 275 drzew planowane są nasadzenia kompensacyjne, które pozwolą stworzyć strefę buforową pomiędzy terenem upamiętnienia a nieruchomościami prywatnymi od ul. Lecha.

Uwzględniona zostanie część postulatów dotycząca **Szarego Domu**. Budynek ma być zaadaptowany na cele muzealno-ekspozycyjne, ale nie powstanie tu – jak chciałyby część mieszkańców – recepcja przyszłego muzeum. Takie rozwiązanie spowodowałoby wzrost natężenia zwiedzających w rejonie ulicy Jerozolimskiej i ulicy Heltmana. Nie ma też mowy o ulokowaniu ekspozycji dot. historii KL Plaszow w innych oddziałach Muzeum Krakowa.

Obawy mieszkańców dotyczyły również powstania **centrum edukacyjnego wraz z parkingiem**, ale koncepcja Centrum Edukacyjnego nie znajduje się w fazie projektowania i nie była przedmiotem konsultacji społecznych, choć powstanie takiego miejsca jest rekomendowane.

W **kwestiach komunikacyjnych** miasto nie przychyliło się do wniosku o rezygnację z budowy parkingu przy memoriale ani też do budowy miejsc postojowych Drop&Drive od strony ulicy Kamieńskiego.

Podczas konsultacji przedstawiono też **sposób organizacji ruchu zwiedzających na terenie KL Plaszow**, a mieszkańcy podnosili argumenty o komercjalizacji przyszłego muzeum i wzmożonym ruchu turystycznym. Choć niezaprzeczalnie na terenie KL Plaszow z pewnością pojawi się wzmożony w stosunku do już istniejącego ruch turystyczny, to planowana inwestycja ma za zadanie przygotować infrastrukturalnie teren na przyjęcie zwiększonej liczby zwiedzających. W raporcie zaznaczono, że muzea tego typu nie są instytucjami nastawionymi na osiąganie zysku - wstęp na ich teren jest nieodpłatny, i tak samo będzie to wyglądać w przypadku upamiętnienia KL Plaszow.

Z pełną wersją raportu można zapoznać się [tutaj](#).